

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

17. studenoga 2022.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Politika useljavanja – Direktiva 2003/86/EZ – Članak 2. točka (f) – Članak 10. stavak 3. točka (a) – Pojam ‚maloljetnik bez pratnje‘ – Pravo na spajanje obitelji – Maloljetni izbjeglica u braku u trenutku svojega ulaska na državno područje države članice – Dječji brak koji nije priznat u toj državi članici – Suživot sa supružnikom koji zakonito boravi u toj državi članici”

U predmetu C-230/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Vijeće za sporove u vezi sa strancima, Belgija), odlukom od 6. travnja 2021., koju je Sud zaprimio 9. travnja 2021., u postupku

X, u vlastito ime i u svojstvu zakonske zastupnice svoje maloljetne djece Y i Z,

protiv

Belgische Staat,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: K. Jürimäe, predsjednica vijeća, M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (izvjestitelj) i M. Gavalec, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 31. ožujka 2022.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za X, u vlastito ime i u svojstvu zakonske zastupnice svoje maloljetne djece Y i Z, J. Schellemans, K. Verhaegen i K. Verstrepen, *advocaten*,
- za belgijsku vladu, M. Jacobs, C. Pochet i M. Van Regemorter, u svojstvu agenata, uz asistenciju D. Matraya, S. Matraya, *avocats*, i S. Van Rompaey, *advocaat*,
- za Europsku komisiju, C. Cattabriga i S. Noë, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: nizozemski

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. lipnja 2022.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. točke (f) i članka 10. stavka 3. točke (a) Direktive Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji (SL 2003., L 251, str. 12.) (SL, službeno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 70. i ispravci SL 2020., L 61, str. 32. i SL 2020., L 61., str. 33.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe X, koja djeluje u vlastito ime i u svojstvu zakonske zastupnice svoje maloljetne djece Y i Z, i Belgische Staats (Belgijska Država) o odbijanju njezina zahtjeva za vizu radi spajanja obitelji s njezinom kćeri te odbijanju njezinih zahtjeva za humanitarnu vizu za osobe Y i Z.

Pravni okvir

Direktiva 2003/86

- 3 U uvodnim izjavama 2. i 8. Direktive 2003/86 navodi se:

„(2) U skladu s obvezom zaštite obitelji i poštovanja obiteljskog života, ugrađeno[m] u mnogim instrumentima međunarodnog prava, trebale bi se usvojiti mjere koje se odnose na spajanje obitelji. Ova Direktiva poštuje temeljna prava i pridržava se načela priznatih posebno u članku 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te u Povelji Europske unije o temeljnim pravima.

[...]

(8) Posebna pažnja trebala bi se pokloniti izbjegličkoj situaciji u vezi s razlozima koji su ih natjerali na bijeg iz svoje zemlje i priječe im tamo vođenje normalnog obiteljskog života. Povoljniji uvjeti trebali bi se stoga predvidjeti za ostvarenje njihovog prava na spajanje obitelji.”
- 4 Članak 1. te direktive glasi kako slijedi:

„Cilj ove Direktive je utvrditi uvjete za ostvarenje prava na spajanje obitelji državljana trećih zemalja koji zakonito borave na teritoriju država članica.”
- 5 Člankom 2. točkom (f) navedene direktive „maloljetnik bez pratnje” definira se kako slijedi:

„državljeni treće zemlje ili osobe bez državljanstva mlađe od osamnaest godina, koji stignu na državno područje države članice bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu ili običaju, i tako dugo dok ne budu učinkovito pod zaštitom takve osobe, ili maloljetnici koju su ostavljeni bez pratnje nakon ulaska na državno područje država članica.”

6 U članku 4. stavcima 1., 2. i 5. te direktive navodi se:

„1. Na temelju ove direktive i podložno udovoljavanju uvjetima utvrđenima u poglavlju IV. i članku 16., države članice dopuštaju ulazak i boravak, sljedećim članovima obitelji:

- (a) sponzorovom supružniku;
- (b) maloljetnoj djeci sponzora i njegovog/njezinog supružnika, uključujući djecu posvojenu u skladu s odlukom koju je donijelo nadležno tijelo u državi članici u pitanju ili odlukom koja je automatski izvršiva prema međunarodnim obvezama te države članice ili se mora priznati u skladu s međunarodnim obvezama;
- (c) maloljetnoj djeci, uključujući posvojenu djecu sponzora, kada sponzor ima skrbništvo nad tom djecom i uzdržava ih. Države članice mogu dopustiti spajanje s djecom nad kojima je skrbništvo podijeljeno, pod uvjetom da je druga stranka koja dijeli skrbništvo dala svoj pristanak;
- (d) maloljetnoj djeci, uključujući posvojenu djecu supružnika, kada supružnik ima skrbništvo nad tom djecom i uzdržava ih. Države članice mogu dopustiti spajanje s djecom nad kojima je skrbništvo podijeljeno, pod uvjetom da je druga stranka koja dijeli skrbništvo dala svoj pristanak.

Maloljetna djeca navedena u ovom članku moraju biti ispod punoljetne dobi određene zakonom države članice u pitanju te ne smiju biti oženjena/udana.

Iznimno, kada je dijete starije od 12 godina i kada je stiglo neovisno od ostatka svoje obitelji, država članica može prije dopuštanja ulaska i boravka prema ovoj Direktivi provjeriti udovoljava li ono uvjetu za integraciju određenom u njenom postojećem zakonodavstvu na dan provedbe ove Direktive.

2. Slijedom ove Direktive i u skladu s uvjetima utvrđenim u poglavlju IV., države članice mogu zakonom ili propisom dopustiti ulazak i boravak, sljedećim članovima obitelji:

- (a) rodbini u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji sponzora ili njegova ili njezina supružnika, kada oni uzdržavaju tu rodbinu i ta rodbina ne uživa odgovarajuću obiteljsku potporu u državi porijekla;

[...]

5. Da bi se osigurala bolja integracija i spriječili prisilni brakovi, države članice mogu tražiti od sponzora i njegovog/njezinog supružnika da budu određene minimalne dobi, a najviše 21 godinu, prije nego što im se supružnik može pridružiti.”

7 Člankom 5. stavkom 5. Direktive 2003/86 predviđa se:

„Prilikom ispitivanja zahtjeva države članice procjenjuju najbolje interese maloljetne djece.”

8 Člankom 10. stavkom 3. točkom (a) te direktive određuje se:

„Ako je izbjeglica maloljetna osoba bez pratnje, države članice:

(a) dopuštaju ulazak i boravak u svrhe spajanja obitelji njegove/njezine rodbine u prvom stupnju izravne uzlazne linije bez primjene uvjeta utvrđenih člankom 4. stavkom 2. točkom (a)“.

Uredba Dublin III

9 Članak 2. točka (g) Uredbe (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (SL 2013., L 180, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 108. i ispravak SL 2017., L 49, str. 50., u daljnjem tekstu: Uredba Dublin III) sadržava sljedeću definiciju:

„Za potrebe ove Uredbe:

[...]

(g) ‚članovi obitelji‘ u mjeri u kojoj je obitelj već postojala u zemlji podrijetla, znači sljedeći članovi obitelji podnositelja zahtjeva koji su prisutni na području država članica:

[...]

– kada je korisnik međunarodne zaštite maloljetan i nije u braku, otac, majka ili druga odrasla osoba koja je za korisnika odgovorna u skladu s pravom ili praksom predmetne države članice u kojoj je korisnik prisutan.“

10 U članku 8. stavku 1. te uredbe navodi se:

„Kada je podnositelj zahtjeva maloljetnik bez pratnje, odgovorna država članica je ona u kojoj je zakonito prisutan član obitelji ili brat ili sestra maloljetnika bez pratnje, pod uvjetom da je to u najboljem interesu maloljetnika. Kada je podnositelj zahtjeva maloljetnik u braku čiji bračni drug nije zakonito prisutan na državnom području država članica, odgovorna država članica je država članica u kojoj je zakonito prisutan otac, majka ili druga odrasla osoba odgovorna za maloljetnika, u skladu s pravom ili praksom te države članice, ili brat ili sestra.“

11 Člankom 9. navedene uredbe određuje se:

„Kada podnositelj zahtjeva ima člana obitelji, neovisno o tome je li obitelj prethodno zasnovana u zemlji podrijetla, kojem je kao korisniku međunarodne zaštite dopušten boravak u državi članici, ta država članica odgovorna je za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, pod uvjetom da dotične osobe pisanim putem izraze tu želju.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

12 Osoba X, koja izjavljuje da je palestinskog podrijetla, ima kćer rođenu 2. veljače 2001. Ta kći, tada petnaestogodišnjakinja, udala se 8. prosinca 2016. za Y. B.-a u Libanonu.

- 13 Dana 28. kolovoza 2017. kći osobe X stigla je u Belgiju kako bi se pridružila Y. B.-u, koji je imao valjanu dozvolu boravka u toj državi članici.
- 14 Skrbnička služba FOD Justitie (Savezna javna služba za pravosuđe, Belgija) smatrala je kćer osobe X strancem maloljetnikom bez pratnje te joj je 29. kolovoza 2017. dodijelila skrbnicu.
- 15 Dana 20. rujna 2017. kći osobe X podnijela je belgijskim tijelima zahtjev za međunarodnu zaštitu.
- 16 Istoga dana Dienst Vreemdelingenzaken (Ured za strance, Belgija) odbio je priznati brak kćeri osobe X jer je riječ o dječjem braku, koji na temelju relevantnih članaka Zakonika o međunarodnom privatnom pravu nije u skladu s javnim poretkom.
- 17 Kći osobe X priznata je 26. rujna 2018. kao izbjeglica.
- 18 Dana 18. prosinca 2018. osoba X podnijela je Veleposlanstvu Belgije u Libanonu, s jedne strane, zahtjev za vizu radi spajanja obitelji sa svojom kćeri i, s druge strane, zahtjeve za humanitarne vize za svoje maloljetne sinove, osobe Y i Z.
- 19 Trima odlukama od 21. lipnja 2019. ovlaštenu predstavnik ministra van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie (ministar socijalne skrbi, javnog zdravlja te azila i migracija, Belgija, u daljnjem tekstu: ministar) odbio je zahtjeve za izdavanje viza koje je podnijela osoba X 18. prosinca 2018. Sud koji je uputio zahtjev poništio je te odluke presudom od 7. studenoga 2019.
- 20 Nakon tog poništenja ministar je 17. ožujka 2020. donio tri nove odluke kojima su navedene vize odbijene. U tim odlukama u bitnome je zaključio da, u pogledu belgijskog zakonodavstva o strancima, čijim se određenim odredbama prenosi Direktiva 2003/86, užu obitelj čine supružnici i maloljetna djeca koja nisu oženjena/udana. Slijedom toga, kći osobe X više ne pripada užoj obitelji svojih roditelja nakon braka koji je valjan u zemlji u kojoj je sklopljen.
- 21 Osoba X protiv tih je odluka 10. kolovoza 2020. podnijela tužbu sudu koji je uputio zahtjev.
- 22 U prilog svojoj tužbi osoba X ističe da se ni belgijskim zakonodavstvom o strancima ni Direktivom 2003/86 ne zahtijeva da izbjeglica bude neoženjen/neudana kako bi mogao odnosno mogla ostvariti pravo na spajanje obitelji sa svojim roditeljima. Usto tvrdi da, s obzirom na to da vjenčani list njezine kćeri nije priznat u Belgiji, brak ne proizvodi nikakav pravni učinak u toj državi članici. Tvrdi da njezina kći mora ispuniti samo dva uvjeta kako bi mogla ostvariti pravo na spajanje obitelji sa svojim roditeljima i da su oni ispunjeni jer je njezina kći, s jedne strane, maloljetna i, s druge strane, bez pratnje, u smislu članka 2. točke (f) Direktive 2003/86.
- 23 Sud koji je uputio zahtjev smatra da se čini da situacija kćeri osobe X ulazi u pojam „maloljetnik bez pratnje” u smislu članka 10. stavka 3. točke (a) u vezi s člankom 2. točkom (f) Direktive 2003/86. U tom pogledu on ističe da ta direktiva ne sadržava nikakvu naznaku koja se odnosi na bračno stanje maloljetnika bez pratnje. Međutim, taj sud napominje da treba uzeti u obzir i članak 9. Uredbe Dublin III kojim se zahtijeva da maloljetni izbjeglica bude neoženjen/neudana kako bi država članica u kojoj boravi bila odgovorna za razmatranje zahtjeva njegovih odnosno njezinih roditelja za međunarodnu zaštitu.

- 24 U tim je okolnostima Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Vijeće za sporove u vezi sa strancima, Belgija) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li pravo Unije, osobito članak 2. točku (f) [Direktive 2003/86] u vezi s člankom 10. stavkom 3. točkom (a) te direktive, tumačiti na način da izbjeglica koji je ‚maloljetnik bez pratnje‘ i boravi u državi članici mora, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, biti ‚neoženjen/neudana‘ kako bi imao pravo na spajanje s rodbinom u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji?
 2. U slučaju potvrdnog odgovora: može li se za maloljetnog izbjeglicu čiji se brak, koji je sklopljen u inozemstvu, ne priznaje zbog razloga javnog poretka, smatrati da je ‚maloljetnik bez pratnje‘ u smislu članka 2. točke (f) i članka 10. stavka 3. [Direktive 2003/86]?”

O prethodnim pitanjima

Prvo prethodno pitanje

- 25 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 10. stavak 3. točku (a) Direktive 2003/86 u vezi s člankom 2. točkom (f) te direktive tumačiti na način da maloljetni izbjeglica bez pratnje koji boravi u državi članici mora biti neoženjen/neudana kako bi stekao odnosno stekla status sponzora u svrhe spajanja obitelji s njegovom/njezinom rodbinom u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji.
- 26 Uvodno valja podsjetiti na to da iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da za tumačenje određene odredbe prava Unije treba uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se ona nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio (presude od 17. studenoga 1983., Merck, 292/82, EU:C:1983:335, t. 12. i od 20. lipnja 2022., London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association, C-700/20, EU:C:2022:488, t. 55.).
- 27 Kao prvo, iz teksta članka 10. stavka 3. točke (a) Direktive 2003/86 proizlazi da, ako je izbjeglica maloljetna osoba bez pratnje u smislu članka 2. točke (f) te direktive, države članice „dopuštaju ulazak i boravak u svrhe spajanja obitelji njegove/njezine rodbine u prvom stupnju izravne uzlazne linije bez primjene uvjeta utvrđenih člankom 4. stavkom 2. točkom (a)”.
- 28 Tako članak 10. stavak 3. točka (a) Direktive 2003/86 državama članicama nalaže preciznu pozitivnu obvezu da u slučaju određenom tom odredbom odobre spajanje obitelji sponzorove rodbine u prvom stupnju izravne uzlazne linije. Pravo na spajanje obitelji koje je tako priznato maloljetnim izbjeglicama bez pratnje nije podređeno nikakvoj margini prosudbe država članica ni uvjetima predviđenima u članku 4. stavku 2. točki (a) iste direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 12. travnja 2018., A i S, C-550/16, EU:C:2018:248, t. 34.).
- 29 Članak 10. stavak 3. točka (a) Direktive 2003/86 ne predviđa konkretno da maloljetni izbjeglica ne smije biti oženjen/udana kako bi bili odobreni ulazak i boravak njegove/njezine rodbine u uzlaznoj liniji u svrhe spajanja obitelji.

- 30 Osim toga, člankom 2. točkom (f) Direktive 2003/86 maloljetnik bez pratnje se definira kao „državljeni treće zemlje ili osobe bez državljanstva mlađe od osamnaest godina, koji stignu na državno područje države članice bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu ili običaju, i tako dugo dok ne budu učinkovito pod zaštitom takve osobe, ili maloljetnici koju su ostavljeni bez pratnje nakon ulaska na državno područje država članica”.
- 31 Sud je već presudio da ta definicija propisuje dva uvjeta, to jest da je osoba u pitanju „maloljetnik” i da je „bez pratnje” (presuda od 12. travnja 2018., A i S, C-550/16, EU:C:2018:248, t. 37.).
- 32 Kao što je nezavisni odvjetnik to istaknuo u točki 28. svojega mišljenja, ta definicija se ni na koji način ne odnosi na maloljetnikovo bračno stanje niti zahtijeva da maloljetnik ne smije biti u braku kako bi ga se smatralo maloljetnikom bez pratnje.
- 33 Kao drugo, što se tiče konteksta u koji ulazi članak 10. stavak 3. točka (a) Direktive 2003/86, valja naglasiti da ta direktiva sadržava odredbe kojima se izričito obuhvaćaju situacije u kojima se uzima u obzir maloljetnikovo bračno stanje.
- 34 Konkretno, člankom 4. stavkom 1. te direktive, kojim se utvrđuju članovi obitelji sponzora koji mogu imati pravo na spajanje obitelji, predviđa se da „[m]aloljetna djeca navedena u ovom članku [...] ne smiju biti oženjena/udana”. Tako u skladu s tekstom te odredbe maloljetna djeca roditelja sponzora mogu ući i boraviti u Europskoj uniji na temelju spajanja obitelji samo pod uvjetom da nisu oženjena/udana.
- 35 Činjenica da je zakonodavac Unije predvidio takav uvjet u pogledu bračnog stanja maloljetne djece roditelja sponzora, a nije za sponzora maloljetnog izbjeglice bez pratnje, očito svjedoči o njegovoj volji da pravo iz članka 10. stavka 3. točke (a) Direktive 2003/86 ne ograniči samo na maloljetnike bez pratnje koji nisu u braku.
- 36 Usto, protivno onomu što tvrdi belgijska vlada, to tumačenje konteksta u koji ulazi članak 10. stavak 3. točka (a) Direktive 2003/86 u vezi s člankom 2. točkom (f) te direktive ne stvara nejednako postupanje između situacije maloljetnika u braku koji traži spajanje obitelji sa svojim sponzorom srodnikom u uzlaznoj liniji iz članka 4. stavka 1. Direktive 2003/86 i situacije sponzora maloljetnog izbjeglice bez pratnje čiji srodnik u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji zahtijeva pravo na spajanje obitelji iz članka 10. stavka 3. točke (a) te direktive jer te dvije situacije nisu usporedive.
- 37 Naime, maloljetni izbjeglica bez pratnje koji sam boravi na području države koja nije njegova država porijekla nalazi se u osobito ranjivom položaju koji opravdava poticanje spajanja obitelji s njegovom/njezinom rodbinom u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji koja se nalazi izvan Unije. Ta razlika u položaju opravdava to da njegovo pravo na spajanje obitelji ne ovisi o uvjetima predviđenima u članku 4. stavku 2. točki (a) Direktive 2003/86, nego o onima predviđenima u članku 10. stavku 3. točki (a), koji posebno ide za tim da se zajamči dodatna zaštita onim izbjeglicama koji su maloljetnici bez pratnje (vidjeti u tom smislu presudu od 12. travnja 2018., A i S, C-550/16, EU:C:2018:248, t. 44.).
- 38 Ta zaštita je tim nužnija jer države članice, u skladu s člankom 4. stavkom 5. te direktive, u okviru spajanja obitelji supružnika mogu propisati uvjet minimalne dobi sponzora i njegova supružnika prije nego što se drugi može pridružiti prvom. U takvom slučaju tumačenje članka 10. stavka 3. točke (a) navedene direktive kojim se odbija spajanje obitelji s rodbinom u prvom stupnju u

izravnoj uzlaznoj liniji kada je maloljetni izbjeglica bez pratnje sponzor u braku, stavilo bi tog maloljetnika u položaj osobite ranjivosti jer bi bez svojega supružnika i svoje rodbine bio lišen ikakve obiteljske mreže u državi članici u kojoj se nalazi.

- 39 Belgijska vlada ističe da članak 9. i članak 2. točka (g) zadnja alineja Uredbe Dublin III zahtijevaju da maloljetni izbjeglica nije oženjen/udana i da je obitelj već postojala u zemlji podrijetla kako bi država članica u kojoj taj izbjeglica boravi bila odgovorna za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu njegove majke ili njegova oca. Međutim, ta uredba ne odnosi se na uvjete koji se primjenjuju na pravo na spajanje obitelji maloljetnih izbjeglica bez pratnje, nego na određivanje države članice odgovorne za ispitivanje zahtjeva za azil podnesenog u nekoj od država članica. Stoga to pitanje nije relevantno za potrebe glavnog postupka.
- 40 Kao treće, kada je riječ o cilju Direktive 2003/86, valja podsjetiti na to da je, u skladu s njezinim člankom 1., njezin cilj utvrditi uvjete za ostvarenje prava na spajanje obitelji državljana trećih zemalja koji zakonito borave na teritoriju država članica.
- 41 U tom pogledu iz uvodne izjave 8. te direktive proizlazi da su njome predviđeni povoljniji uvjeti za izbjeglice za ostvarivanje prava na spajanje obitelji s obzirom na to da njihova situacija zahtijeva posebnu pažnju zbog razloga koji su ih natjerali na bijeg iz svoje zemlje i tamo im priječe vođenje normalnog obiteljskog života. U skladu s tim ciljem, navedenom direktivom nastoji se olakšati spajanje obitelji maloljetnog izbjeglice bez pratnje s njegovom/njezinom rodbinom u prvom stupnju izravne uzlazne linije.
- 42 Naime, na temelju članka 4. stavka 2. točke (a) Direktive 2003/86, mogućnost takvog spajanja u načelu je prepuštena svakoj državi članici i posebno podređena uvjetu da sponzori uzdržavaju rodbinu u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji i da ta rodbina ne uživa odgovarajuću obiteljsku potporu u državi porijekla. Nasuprot tomu, kao što se na to podsjeća u točki 28. ove presude, člankom 10. stavkom 3. točkom (a) te direktive odstupa se od tog načela.
- 43 Osim toga, kao što se na to podsjetilo u točki 37. ove presude, Direktiva 2003/86 ne teži samo općenito cilju poticanja spajanja obitelji i pružanja zaštite državljanima trećih zemalja, osobito maloljetnicima, nego njezin članak 10. stavak 3. točka (a) posebno ide za tim da se zajamči dodatna zaštita onim izbjeglicama koji su maloljetnici bez pratnje (presuda od 12. travnja 2018., A i S, C-550/16, EU:C:2018:248, t. 44. i navedena sudska praksa).
- 44 Vodeći računa o tom kontekstu, tumačenje članka 10. stavka 3. točke (a) Direktive 2003/86 koje ograničava pravo na spajanje obitelji s rodbinom u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji samo na maloljetne izbjeglice bez pratnje koje nisu oženjeni/udane bilo bi protivno tom cilju posebne zaštite.
- 45 Naime, kao što je nezavisni odvjetnik to naglasio u točki 46. svojega mišljenja, takvo bi tumačenje imalo za posljedicu to da maloljetni izbjeglica bez pratnje u braku, čiji supružnik boravi na području Unije, ne može ostvariti pravo na povećanu zaštitu koja mu se dodjeljuje Direktivom 2003/86, iako brak ne ublažava osobitu ranjivost maloljetnikâ. Nasuprot tomu, činjenica da je u braku može upućivati, osobito u slučaju maloljetnih djevojaka, na izloženost teškom obliku nasilja koje predstavljaju dječji i prisilni brakovi.
- 46 Osim toga, valja naglasiti da bračno stanje maloljetnog izbjeglice bez pratnje može biti teško utvrditi, osobito u slučajevima izbjeglica koji potječu iz zemalja koje ne mogu izdati pouzdane službene dokumente. Tako je i tumačenje prema kojem članak 10. stavak 3. točka (a) Direktive

2003/86 ne ograničava pravo na spajanje obitelji s rodbinom u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji samo na maloljetne izbjeglice bez pratnje koji nisu oženjeni/udane u skladu s načelima jednakog postupanja i pravne sigurnosti jer se njime osigurava to da pravo na spajanje obitelji ne ovisi o administrativnim kapacitetima zemlje porijekla dotične osobe.

- 47 Naposljetku, odredbe te direktive treba tumačiti i primjenjivati s obzirom na članak 7. i članak 24. stavke 2. i 3. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), kao što to, uostalom, proizlazi iz teksta uvodne izjave 2. i članka 5. stavka 5. te direktive, kojima se državama članicama nalaže da zahtjeve za spajanje obitelji ispituju u interesu dotične djece i s ciljem podupiranja obiteljskog života (presuda od 16. srpnja 2020., *État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete)*, C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, t. 35. i navedena sudska praksa).
- 48 U tom pogledu valja istaknuti prije svega da članak 7. Povelje priznaje pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života. Nadalje, tu odredbu Povelje treba tumačiti u vezi s obvezom uzimanja u obzir najboljeg interesa djeteta, priznatog u članku 24. stavku 2. Povelje jer se ta odredba primjenjuje i na odluke koje nemaju nužno za destinataru tog maloljetnika, ali za njega uzrokuju važne posljedice (vidjeti u tom smislu presudu od 11. ožujka 2021., *État belge (Povratak maloljetnikovog roditelja)*, C-112/20, EU:C:2021:197, t. 36.). Naposljetku, valja uzeti u obzir potrebu, izraženu u članku 24. stavku 3. Povelje, da dijete održava redovite osobne odnose s obama roditeljima (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2020., *État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete)*, C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 49 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje treba odgovoriti tako da članak 10. stavak 3. točku (a) Direktive 2003/86 u vezi s člankom 2. točkom (f) te direktive treba tumačiti na način da maloljetni izbjeglica bez pratnje koji boravi u državi članici ne mora biti neoženjen/neudana da bi stekao odnosno stekla status sponzora u svrhe spajanja s njegovom/njezinom rodbinom u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji.

Drugo pitanje

- 50 Uzimajući u obzir odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje.

Troškovi

- 51 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 10. stavak 3. točku (a) Direktive Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji, u vezi s člankom 2. točkom (f) te direktive,

treba tumačiti na način da:

maloljetna izbjeglica bez pratnje koji boravi u državi članici ne mora biti neoženjen/neudana da bi stekao odnosno stekla status sponzora u svrhe spajanja s njegovom/njezinom rodbinom u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji.

Potpisi